

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

TAILANDDA UY XO`JALIKLARI MOLİYASINI TASHKIL ETISHNING DOLZARB MUAMMOLARI

Nasrullayev Omonulloxon Nodirjon ogli
Namangan davlat universiteti, Iqtisodiyot fakulteti
Moliya sohasida boshqaruv yo`nalishi 2- bosqich talabasi
E-mail: omonulloxon0408@gmail.com

Ergasheva Shoxida Boyodullayevna
Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bòyicha) yònalishi 3-bosqich

Annotatsiya:

Mazkur maqolada Tailanddagi uy xo'jaliklarining moliyaviy boshqaruvining hozirgi holati davomida, duch kelinayotgan muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, uy xo'jaliklari moliyaviy barqarorligiga asosiy tahdidlar daromadlar yetishmovchiligi, qarz yukining ortib borishi, moliyaviy savodxonlikning pastligi va rasmiy moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatining cheklanganligidir.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВ ДОМОХОЗЯЙСТВ В ТАИЛАНДЕ

Аннотация:

В этой статье анализируется текущее состояние финансового управления домохозяйствами в Таиланде, проблемы, с которыми они сталкиваются, и предложения по их устранению. Результаты исследования показывают, что основными угрозами финансовой стабильности домохозяйств являются недостаточный доход, повышенная долговая нагрузка, низкая финансовая грамотность и ограниченный доступ к официальным финансовым услугам.

CURRENT PROBLEMS OF ORGANIZING HOUSEHOLD FINANCE IN THAILAND

Abstract:

In this article, during the current state of financial management of households in Thailand, the problems faced and proposals for their elimination are analyzed. The results of the study show that the main threats to the financial stability of households are income shortages, increased debt burden, low financial literacy, and limited access to formal financial services.

**Kalit so`zlar:** moliyaviy savodxonlik, qarz yuki, jamg`arma, norasmiy moliyaviy xizmatlar, raqamli moliyaviy xizmatlar.

Kirish

So`nggi o`n yilliklar davomida dunyo mamlakatlarida aholi farovonligini oshirish va iqtisodiy barqarorlikka erishish yo`lida uy xo`jaliklari moliyasining samarali boshqaruvi muhim omil sifatida e`tiof etilmoqda. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlar qatoriga kiruvchi Tailandda bu masala o`ziga xos dolzarb muammolarni yuzaga keltirmoqda. Tailand iqtisodiyoti Janubi-Sharqiy Osiyoning eng faol iqtisodiyotlaridan biri bo`lsa-da, aholining moliyaviy holati, ularning daromad va xarajatlarini boshqarish qobiliyati, qarzga munosabati va moliyaviy savodxonligi ko`plab kamchiliklarga ega. Tailandda uy xo`jaliklari moliyasini tashkil etishdagi asosiy muammolardan biri bu qarz yukining yuqoriligi bo`lib, mamlakatda uy xo`jaliklari qarzlar yalpi ichki mahsulot (YAIM)ga nisbatan 90% dan oshgan. Ushbu ko`rsatkich Janubi-Sharqiy Osiyodagi eng yuqori darajalardan biri hisoblanadi. Shuningdek, moliyaviy savodxonlikning pastligi, moliyaviy rejalashtirish bo`yicha yetarli bilim va ko`nikmalarning yo`qligi, jamg`arma darajasining pastligi va aholining katta qismi tomonidan norasmiy kredit manbalariga tayanilishi bu sohada jiddiy tahdidlar sifatida namoyon bo`lmoqda. Uy xo`jaliklari moliyasi mikroiqtisodiy barqarorlikni taminlash uchun juda katta ta`sir ko`rsatadi va makroiqtisodiy muvozanatni saqlash nuqtai nazaridan ham muhim rol o`ynaydi. Aholi tomonidan o`z uy xo`jaliklarining o`z daromadlarini to`g`ri

boshqarishlari, xarajatlarni maqbul darajada saqlashlari, zaxira jamg'armalarini shakllantirishlari, qarzlarini oqilona boshqarishlari mamlakat ichki iste'mol bozorining barqaror ishlashi, moliyaviy institutlarga bo'lgan ishonchning ortishi va umumiy iqtisodiy o'sish uchun asos bo'ladi. Tailand hukumati va xalqaro moliyaviy institutlar tomonidan aholini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlashga qaratilgan turli dasturlar ishlab chiqilayotgan bo'lsada, mavjud muammolarni tubdan bartaraf etish uchun bu jarayon keng qamrovli, tizimli va innovatsion yondashuvni talab etadi. Bu borada, ayniqsa, ta'lim tizimida moliyaviy savodxonlikni oshirish, raqamli moliyaviy xizmatlarni ommalashtirish, rasmiy kredit tizimiga kirish imkoniyatlarini kengaytirish muhim o'rin tutadi.

Metodlar

Mazkur maqolada Tailandda uy xo'jaliklari moliyasining hozirgi holati, mavjud muammolari va ularni hal qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar tahlil qilinadi. Ushbu maqolaning tadqiqot maqsadi Tailandda uy xo'jaliklarining moliyaviy boshqaruviga xos xususiyatlarni ochib berish, mavjud kamchiliklarni aniqlash va ularni samarali bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Natijalar. Moliya bu shunchaki hisobdagi raqamlar emas, balki moliya bizga maqsadlarga erishishga, insonni o'ziga bo'lgan ishonchni his qilishiga va kelajakni qurishiga yordam beradigan muhim vositadir. Ushbu tadqiqotimizda Tailanddagi uy xo'jalik moliyasining muammolarini va moliyaviy ahvolidini nazorat qilishda yordam beradigan oddiy va samarali model orqali uy xo'jalik moliyasini qanday boshqarish va uni barqaror darajaga olib chiqish mumkinligini ko'rib chiqamiz.

Tailand uy xo'jaligidagi moliyaviy muammolar:

1. Qarz yukining ortib borishi:

Tailanddagi uy xo'jaligining moliyaviy beqarorlikning asosiy sababi qarz yukining ortib borishidir Bank of Thailand ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilda Tailandda uy xo'jaliklari qarzining umumiy hajmi 15,3 trillion bahtga yetgan bo'lib, bu mamlakat YAIMining 91,3 foiziga tengdir. Iste'mol kreditlari, avtokreditlar va ta'lim uchun olingan kreditlar asosiy ulushni tashkil etadi. Aholi daromadlarining yetarlicha

oshmaganligi fonida ushbu qarzlar ularning moliyaviy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, yoshlar va qishloq aholisi o'rtasida qarz qaytarishdagi qiyinchiliklar kuchaymoqda.¹

2. Aholidagi moliyaviy savodxonlik darajasining pastligi:

OECD (Economic Co-operation and Development) (2021) hisobotiga ko'ra, Tailand aholisi orasida moliyaviy savodxonlik indeksi 21 ta mamlakat orasida 16-o'rinda qayd etilgan. Aholining katta qismi oddiy moliyaviy tushunchalarni (foiz stavkasi, kredit shartlari, inflyatsiya ta'siri) tushunmaydi. Bu esa ularni noto'g'ri moliyaviy qarorlar qabul qilishga olib kelmoqda. Ayniqsa, o'rta ta'limdan chetda qolgan va norasmiy sektorda ishlovchi fuqarolar orasida bu ko'rsatkich juda past.²

3. Aholining norasmiy moliyaviy xizmatlarga bog'liqligi:

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, aholining 30-40% qismini tashkil qiluvchi qishloq joylarda yashovchilar rasmiy moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatiga ega emas. Shu sababli ular ko'pincha yuqori foizli "qora bozordagi" qarzlariga murojaat qiladilar. Bunday qarzlar, odatda, qaytarish muddati qisqa va yillik foiz stavkasi 36–60% gacha yetadi.

4. Aholidagi jamg'arma darajasining pastligi:

Tailandda uy xo'jaliklarining zaxira jamg'arma koeffitsienti yetarlicha yuqori emas. National Statistical Office ma'lumotiga ko'ra, 2023-yilda uy xo'jaliklarining 65% qismi favqulodda holatlar uchun kamida 1 oyga yetadigan jamg'armaga ega emas. Bu ularni iqtisodiy zarbalar (masalan, ishsizlik, kasallik, tabiiy ofatlar) oldida himoyasiz holatga keltiradi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, Tailandda uy xo'jaliklari moliyasini tashkil etish bilan bog'liq muammolar murakkab va ko'p omilli bo'lib, mamlakat

¹ https://www.zawya.com/en/world/china-and-asia-pacific/thai-household-debt-to-gdp-ratio-rises-to-913-at-end-q4-as-economy-slows-b0newonu?utm_source=chatgpt.com

² https://www.oecd.org/en/publications/oecd-integrity-review-of-thailand-2021_e8949f1b-en.html

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

iqtisodiy barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Uy xo'jaliklari darajasida moliyaviy boshqaruvning yetarli emasligi, qarzga bog'liqlikning ortib borishi, moliyaviy savodxonlikning past darajasi, jamg'armalarning yetarlicha shakllanmasligi va rasmiy moliyaviy xizmatlardan chetda qolish holatlari Tailandda aholi farovonligi va moliyaviy barqarorlikka jiddiy xavf tug'dirmoqda. Bu jarayonlarning asosiy sababi aholidagi moliyaviy savodxonlik darajasining pastligi va norasmiy moliyaviy xizmatlarning mamlakat ichida jadal rivojlanganligi. Aholi qo'lidagi pul mablag'ini boshqara olmasligi, oylik xarajatlarni nazorat qila olmasligi, jamg'arma shakllantirishdagi muammolar Tailandni iqtisodiyotini, iqtisodiy beqarorlik darajasiga olib kelmoqda. Ayniqsa moliyaviy bilimning yetishmasligi mavjud resurlardan oqilona foydalanish imkonini cheklaydi.

❖ Muammolarni hal etish yo'llari:

- ✓ **Moliyaviy savodxonlikni oshirish** bo'yicha davlat dasturlarini kuchaytirish, ayniqsa maktab va oliy ta'lim tizimida moliyaviy bilimlarni o'qitish zarur.
- ✓ **Raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini kengaytirish**, ayniqsa qishloq joylarda yashovchilar uchun.
- ✓ **Uy xo'jaliklari byudjetini boshqarish bo'yicha maslahat xizmatlarini tashkil etish** va fuqarolarga bepul yoki arzon narxda konsalting xizmatlarini taqdim etish.
- ✓ **Rasmiy kredit muassasalariga bo'lgan ishonchni oshirish** orqali aholining norasmiy kredit manbalaridan foydalanishini kamaytirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Bank of Thailand. (2023). Household Debt Situation Report. <https://www.bot.or.th>
2. National Statistical Office of Thailand. (2024). Household Socio-Economic Survey.
3. World Bank. (2022). Thailand Economic Monitor: Living with Debt.
4. ASEAN Development Outlook (2023). Financial Inclusion in Southeast Asia.
5. OECD. (2021). Financial Literacy in Thailand: Policy Recommendations.
6. Supannika S. (2023). "Household Financial Behavior and Challenges in Thailand." Asian Economic Review, Vol. 47(3), pp. 245–263.

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th April, 2025

-
7. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-integrity-review-of-thailand-2021_e8949f1b-en.html
  8. https://www.zawya.com/en/world/china-and-asia-pacific/thai-household-debt-to-gdp-ratio-rises-to-913-at-end-q4-as-economy-slows-b0newonu?utm_source=chatgpt.com